

License Information

Study Notes (Biblica) (Swahili) is based on: Biblica Study Notes, [Biblica Inc.](#), 2023, which is licensed under a [CC BY-SA 4.0 license](#).

This PDF version is provided under the same license.

Study Notes (Biblica)

Hesabu 1:1-5:4

Watu wa Israeli walipiga kambi kwenye Jangwa la Sinai kwa miaka miwili. Maagizo ya Mungu kwao walipokuwa hapo yameandikwa katika Kutoka na Mambo ya Walawi.

Maagizo ya Mungu yaliyoandikwa katika Kitabu cha Hesabu yalihusu maandalizi ya kuondoka Jangwa la Sinai. Musa, Aroni na viongozi wa makabila kumi na mbili ya Israeli walihesabu watu.

Kwanza walihesabu wanaume wenyе umri wa miaka ishirini au zaidi. Hawa walikuwa wanaume ambao wangeweza kupigana vitani. Musa alihesabu wanaume wa Walawi wenyе umri wa miaka thelathini hadi hamsini. Musa pia aliheresabu wanaume wenyе umri wa mwezi mmoja au zaidi katika kabilia la Lawi.

Kisha akawahesabu wazaliwa wa kwanza wa kiume katika makabila mengine. Waisraeli wote wa kiume walizaliwa kwanza katika familia yao walikuwa wa Mungu. Sababu ya hili ilielezwa katika Kutoka 11:1 – 13:16. Hii haikumaanisha kwamba Mungu alitaka Waisraeli watoe watoto kutoa dhabihu. Badala yake, wanaume wa Walawi walichukua nafasi ya wazaliwa wa kwanza wa kiume kutoka makabila mengine. Walifanya hivi kwa kutengwa kumtumikia Mungu.

Wanaume wa Walawi kutoka kwa ukoo wa Haruni walitengwa kumtumikia Mungu kama makuhani. Wengine walikuwa na jukumu la kutunza sehemu mbalimbali za hema takatifu.

Hema takatifu ilikuwa katikati ya kambi ya Waisraeli. Makabila yaliwekwa kwa mpangilio kuizunguka. Kwanza walikuwa Walawi ambao walipiga kambi karibu zaidi na hema takatifu. Kisha likaja kabilia la Yuda. Walikuwa kabilia la kuongoza na walikuwa na askari wengi zaidi. Baada ya hapo yalifuata makabila mengine ya Waisraeli.

Watu ambao walichukuliwa kuwa wasio safi hawangeweza kuwa karibu na hema. Hawangeweza hata kukaa kambini. Hii iliwakumbusha Waisraeli kwamba Bwana ni mtakatifu na alikuwa pamoja nao.

Hesabu 5:5-6:27

Waisraeli walipaswa kuwajibika kwa matendo yao na maneno yao. Ilikuwa ni jambo zito mtu alipomkosea mwingine. Walilazimika kumlipa mtu waliyemkosea na kulipa zaidi.

Mungu alieleza kwamba kutenda dhambi dhidi ya wengine kuliumiza uhusiano kati ya mtu aliyefanya dhambi na Mungu. Ilionyesha kwamba mtu huyo hakuwa mwaminifu kwa Mungu. Uhusiano wao na Mungu uliponywa walipotubu na kuacha dhambi zao. Walitoa dhabihu ya kondoo dume kuonyesha kwamba walikuwa wametubu. Kifo cha kondoo dume kilifanya upatanisho kwa dhambi zao. Hii inamaanisha kwamba kililipia dhambi za mtu huyo.

Jambo jingine la muhimu lilikuwa wakati waume na wake hawakuwa waaminifu kwa kila mmoja. Ilikuwa muhimu kwa wanaume kuwa waaminifu kama ilivyokuwa kwa wanawake kuwa waaminifu. Kulikuwa na nyakati ambapo ilikuwa ngumu kujua ikiwa mtu alikuwa ameasi. Wanawake mara nyingi walisingiziwa kuwa hawakuwa waaminifu. Kwa hivyo Mungu alitoa njia kwa wanawake kuonyesha kwamba hawakuwa na hatia. Zoezi hili halikuwa uchawi. Lilia Shiria kwamba Mungu angeleta hukumu dhidi ya wale ambao hawakuwa waaminifu katika ndoa.

Ilikuwa pia jambo zito wakati watu walipotoa ahadi kwa Mungu. Hili lilikuwa wazi katika maagizo kuhusu kuwa Mnadhiri. Maneno ya makuhani kwa watu yalikuwa jambo jingine zito. Mungu aliwaamuru wazungumze maneno ya baraka. Maneno ya makuhani yangewasaidia Waisraeli kuamini kwamba Mungu alikuwa pamoja nao. Mungu alitaka waamini kwamba aliwajali na aliwapatia amani.

Hesabu 7:1-8:26

Kutoka sura ya 35 hadi 39 zilieleza jinsi Waisraeli walivyojenga hema takatifu. Walitii maagizo ya Mungu kuhusu hema kikamilifu.

Lakini kabla ya hema kutumika kumwabudu Mungu, vifaa vingi vilihitajika. Kitabu cha Hesabu kilirekodi jinsi Waisraeli walivoyomtii Mungu kikamilifu katika kukusanya vifaa hivi.

Viongozi kutoka makabila yote isipokuwa Lawi walileta kiasi sawa cha vifaa. Hii ilionyesha kuwa

makabila yote yalikuwa muhimu bila kujali ukubwa wao.

Walawi hawakuleta vifaa. Walawi wenyewe walikuwa sadaka kwa Mungu. Wanaume wa Walawi walikuwa na kazi ya kufanya katika Hema takatifu. Walifanya kazi hii kuanzia umri wa miaka ishirini na tano hadi hamsini.

Mara tu hema takatifu lilipowekwa, Mungu alianza kuzungumza na Mose hapo. Mose alisikia sauti ya Mungu kutoka juu ya sanduku la agano. Wingu lilofunika hema lilionyesha kuwa Mungu alikuwa hapo.

Hesabu 9:1-10:36

Makuhani walipaswa kupiga tarumbeta za fedha ili kuwapa Waisraeli ujumbe.

Mungu alisema kwamba sauti hiyo ingemkumbusha kuhusu Waisraeli. Hii haikumaanisha kwamba Mungu wakati mwingine aliwasahau. Hii ilikuwa njia ya kuelezea jinsi Mungu anavyowajali watu wake (watu wa Mungu). Yeye huwatanza kila wakati. Hata husikiliza kelele wanazotoa.

Kabla ya kuondoka jangwani karibu na Mlima Sinai, Waisraeli walishereheke tena Sikukuu ya Pasaka.

Wageni kama Hobabu wangeweza kushiriki katika karamu (karamu) ikiwa walitaka.

Kisha makabila yaliondoka Sinai. Walimtii Mungu kabisa kwa kuondoka kambini kwa utaratibu amba Mungu aliwaambia. Ishara ya kufanya hivi ilikuwa ni wakati wingu juu ya hema takatifu liliposonga.

Hesabu 11:1-14:45

Waisraeli wengi walimnenea Mungu vibaya na hawakumtii. Walilalamika kuhusu jinsi maisha yalivyokuwa magumu na kuhusu chakula chao. Walilalamika kuhusu Musa kama kiongozi wao. Hata Miriamu na Aroni walimnenea Mose vibaya.

Malalamiko yalionyesha kwamba watu wa Mungu hawakutaka Mungu awe Mungu wao. Walitamani kwamba Mungu hakuwaokoa kutoka kuwa watumwa huko Misri. Hawakukubali njia ambazo Mungu alikuwa amewaokoa na kuwatimizia mahitaji yao.

Mungu aliletu hukumu dhidi yao kwa kukataa kumkubali. Alituma moto, tauni na ugonjwa mionganoni mwa Waisraeli. Hata hivyo, Mungu

hakuwaangamiza wote. Alikuwa na uvumilivu na watu wake na aliwasamehe.

Mungu alishiriki nguvu za Roho Mtakatifu na viongozi sabini. Alifanya hivi ili waweze kumsaidia Mose. Lakini Mungu alifanya jambo fulani wazi kuhusu Mose. Mose alikuwa karibu naye kama hakuna binadamu mwininge yeoyote.

Mose alituma wapelelezi kumu na wawili kuangalia nchi ya Kanaani. Kati ya hao 12, ni Yoshua na Kalebu pekee waliowahimiza watu kumtii Mungu. Lakini Waisraeli walikataa kuingia Kanaani. Hilo lilitokea huko Kadeshi Barnea.

Hii ilimaanisha kwamba walikuwa wakisema hapana kwa jinsi Mungu alivyo. Walikuwa wakisema hapana kwa agano la Mungu na Abrahamu, Isaka na Yakobo.

Kwa hivyo Waisraeli wangezunguka kwa miaka 40 jangwani. Wangezunguka hadi wale waliokataa kuingia Kanaani walipokufa. Baada ya hapo, watoto wao wangepokea baraka ya agano ya nchi.

Hesabu 15:1-19:22

Mungu alikuwa amefanya wazi kabisa kwamba Walawi walitengwa kumtumikia. Walipaswa kushughulikia kila kitu kilichohusiana na hema takatifu.

Alikuwa pia ameweka wazi sana kwamba wanaume kutoka ukoo wa Aroni walipaswa kuwa makuhani. Walikuwa na jukumu la kila kitu kilichohusiana na dhabihu na madhabahu. Hii ilijumuisha maji maalum yaliyofanya watu na vitu kuwa safi.

Walawi na makuhani hawangepokea ardhi au kulipwa kwa pesa. Badala yake, Mungu aliwapatia kutoka kwa sadaka zilizotolewa na Waisraeli wengine.

Hata hivyo Kora na Walawi wengine amba Mungu hawakutaka katika ukoo wa Aroni hawakupenda sheria za Mungu. Walitaka kuwa makuhani. Waliposema dhidi ya Aroni, walipinga njia ambayo Mungu aliwaongoza watu wake. Mungu aliwaua kwa hili.

Waisraeli wengine walimlaumu Mose na Aroni kwa vifo hivyo. Hata hivyo, Mose na Aroni waliedelea kuwa waaminifu katika kuwashudumia Waisraeli. Mara kwa mara, waliomba Mungu awe na huruma kwa Waisraeli. Kwa hiyo, mara kwa mara Mungu aliamua kutowaangamiza watu wake.

Mungu alifanya fimbo ya Aroni izae machipukizi na maua. Hii ilikuwa ishara kwamba Waisraeli lazima waheshimu Aroni na wanawe kama makuhanu.

Hesabu 20:1-24:25

Watu wa Israeli waliendelea kulalamika na kubishana walipokuwa wakizunguka jangwani. Walisema ingekuwa bora kubaki watumwa au kufa. Hivyo ndivyo walivyokuwa hawana furaha.

Watu walihitaji maji. Katika Meriba Mose na Aroni hawakumwamini Mungu kabisu kutoa maji. Walifanya maji yatoke kwenye mwamba kwa kutumia nguvu. Kwa sababu ya hili, Mose na Aroni hawangeruhusiwa kuinggia Kanaani.

Wakati mwingine watu walipohitaji maji, walilalamika tena badala ya kumwamini Mungu. Kwa hiyo Mungu aliruhusu baadhi ya laana za agano kuwapata. Hii ilijumuisha ugonjwa ambao usingepona kama vile Kumbukumbu la Torati 28:59-60 lilivyozungumzia. Ugonjwa huo ulitokana na nyoka wenyewe sumu. Kwa sababu ya hili watu wengi walikufa. Lakini wale waliotazama nyoka wa shaba kwenye mti waliokolewa. Mungu alitumia nyoka huyo kutoa uponyaji kwa watu wake. Ilikuwa picha ya wokovu.

Miaka mingi baadaye, Yesu alijilinganisha na nyoka aliyekuwa amewekwa juu (Yohana 3:14). Ingawa Waisraeli walinena dhidi ya Mungu, Mungu aliendelea kuwabariki. Aliwapa ushindi dhidi ya Wakanaani waliwashambulia. Aliwapa ushindi dhidi ya wafalme Sihoni na Ogu. Aliwalinda dhidi ya Balaki mfalme wa Moabu. Mungu hakumruhusu Balaamu kuwawekea Waisraeli laana. Badala yake, Balaamu alizungumza maneno ya baraka.

Unabii wa Balaamu ulihu pia mtu aliyeitwa nyota, mfalme na mtawala. Miaka mingi baadaye watu walielewa kuwa huu ulikuwa unabii kuhusu Yesu.

Hesabu 25:1-31:54

Balaki alikuwa amefanya kazi pamoja na Wamidiani kujaribu kuwazuia watu wa Israeli. Mpango wao wa kumfanya Balaamu aweke laana kwa Waisraeli haukufanikiwa. Kwa hiyo Balaamu aliwapa ushauri kuhusu jinsi ya kuwadanganya Waisraeli.

Wanaume wa Israeli walifanya dhambi za ngono na wanawake kutoka Moabu na Midiani. Kisha walianza kuabudu mungu wa uongo aitwaye Baal pamoja na wanawake hawa. Mambo haya yalikuwa mabaya na Mungu alileta hukumu dhidi ya watu

wake kwa kuyafanya. Mungu alituma tauni dhidi yao mahali paitwapo Baal Peor.

Finehasi alionyesha jinsi alivyokuwa amejitolea kuhakikisha kwamba Waisraeli wanamheshimu Mungu. Baadaye Mungu alileta hukumu dhidi ya Wamidiani kwa kuwadanganya watu wa Mungu. Jeshi la Waisraeli liliwashambulia na kuharibu miji yao. Balaamu aliuawa.

Tauni huko Baal Peor iliashiria wakati muhimu. Ilikuwa ni wakati ambapo Waisraeli wote walipokataa kuingia Kanaani walipokuwa wamekuwa. Baada ya hili watu walihesabiwa kwa mara ya pili. Pia walipokea maagizo zaidi kutoka kwa Mungu kuhusu kutoa sadaka na ahadi maalum. Yoshua alitengwa na kutambuliwa kama kiongozi baada ya Mose. Yeye na Eleazari wangeongoza watu kama Mose na Aroni walivyofanya.

Hesabu 32:1-36:13

Mose alirekodi orodha ya maeneo yote ambapo Waisraeli walikuwa wamesafiri. Kisha Mungu akaelezea mipaka ya nchi aliyokuwa akiwapa. Ilipaswa kugawanywa kati ya makabila kwa kupiga kura.

Kila kundi la familia lingepokea ardhi kulingana na idadi ya watu katika familia. Ardhi ingekuwa ikitolewa kwa binti ikiwa hakuna wawulana katika familia. Hii ilikuwa hali ya binti za Zelofehadi. Binti waliopokea ardhi wangeolewa na wanaume wa kabilo lao wenyewe. Kwa njia hiyo ardhi isingepotea kwa kabilo.

Mipaka ambayo Mungu alielezea haikujumuisha ardhi ambazo Waisraeli walikuwa wamechukua kutoka kwa Sihoni na Ogu. Hata hivyo, baadhi ya Waisraeli waliruhusiwa kukaa mashariki mwa Mto Yordani. Hii ilijumuisha makabila ya Reuben na Gadi na nusu ya kabilo la Manase.

Wanaume wa makabila haya wangeingia Kanaani na makabila mengine. Wangewasaidia kuwfukuza watu walikuwa wakiishi huko tayari. Kisha wangerudi kwenye nyumba zao mashariki mwa Mto Yordani.

Kanaani ingegawanywa kati ya makabila mengine yote isipokuwa kabilo la Lawi. Walawi wangepokea miji na mashamba katika maeneo ya makabila mengine. Miji yao sita ingekuwa miji salama.

Nchi ya Waisraeli ilipaswa kuzingatiwa kuwa safi na takatifu. Hii ilikuwa kwa sababu Mungu mtakatifu alitaka kuishi kati yao. Lakini ardhi ingechafuka na kuwa najisi ikiwa watu wangefanya

mauaji. Ingekuwa najisi pia ikiwa Waisraeli wangeabudu miungu ya uongo na wasinge mwabudu Mungu pekee. Hilo lingetokea kama wasingewafukuza Wakanaani waliokuwa wakiishi huko tayari.